

פרק קנ.

משקלות ומדות.

פרק קנ
פקודות
מס' 2 לש' 1928
מס' 36 לש' 1933
מס' 30 לש' 1934

פקודה הקובעת הוראות להנהגת שטה מטרית במשקלות ובמדות.

[15 בפברואר, 1928]

השם הקצר

1. פקודה זו תקרא פקודת המשקלות והמדות.

2. בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים דלקמן מלבד אם ענין פירוש

הכתוב יחייב פירוש אחר —

„מפקח“ פירושו המפקח על המשקלות והמדות המטריים עפ"י הפקודה
הזאת ;

„משקלות ומדות מטריים“ פירושו המשקלות והמדות המפורטים בסעיף
3 מפקודה זאת על כסולותיהם וחילוקיהם העשורוניים ;

„מכונת־שקילה“ כוללת כל מאזנים, משקלת, קנה־משקל, יארד־פלדה,
כפות־מאזנים וכל מכונה אחרת לקביעת משקל.

אמות המדה למשקלות
ולמדות

3. אמות־המידה למשקלות ומדות הן —

(א) המטר כמדת־האורך; אורך המטר הוא אורך המטר הבין־לאומי
המקובל ;

(ב) הקילוגרם כאמת מדה של המשקל; משקל הקילוגרם הוא משקל
הקילוגרם הבין־לאומי המקובל ;

(ג) הליטרא כאמת המדה של הקבול; קבול הליטרא הוא קבול הליטרא
הבין לאומית המקובלת ;

(ד) המטר המרובע והדונם המקובל, בן אלף מטרים מרובעים, — כאמת מדה של שטח.

4. (1) הנציב העליון ימציא, כפי שצורך־השעה יחייב, משקלות ומדות מטריים מקובלים אשר דיוקם יאומת במחלקה לאמות מדה שעל יד המיניסטריון לעניני המסחר באנגליה, בטרם ינהיגום לשימוש.

ספקת אמות מדה
ושמירתן

(2) המשקלות והמדות שהנציב העליון ימציא על דרך זו יהיו המשקלות והמדות המקובלים בפלשתינה (א"י), ויהיו נחשבים לכל המטרות לנכונים ומדויקים בהחלט.

(3) אמות המדה תהיינה שמורות באותה מחלקה ממשלתית שיקבע הנציב העליון מזמן לזמן ותהיינה מסורות להשגחת פקיד שימונה מטעם הנציב העליון כשומר אמות־המדה*, ודיוקן יאומת מחדש מזמן לזמן במחלקה של המיניסטריון לעניני המסחר באנגליה לאמות־מדה, כפי שורה הנציב העליון.

5. (1) הנציב העליון ימציא העתקות או העתקה אחת מאמות־מדה כפי שימצא לנכון, ויתן הוראות בדבר אימות דיוקן של אלה ויצוה שהעתקות אלה תאומתנה כהעתקות של אמות־מדה באפן שימצא לראוי.

שמירת העתקות של
אמות מדה

(2) כל העתקה של אמת מדה תאומת כאמור ותקובל במשפט בבחינת דבר המוכח מאליו.

(3) הנציב העליון יוכל בכל עת שהיא לבטל כל העתקה של אמת מדה ולהורות שיחדלו להשתמש בה בתור כזאת.

(4) לפחות מערכה אחת שלמה מהעתקות אלה של אמות מדה תהא שמורה כאמת־מדה מקומית לצורך השוואת כל המשקלות והמדות המטריים הנהוגים בנפה.

6. הפקיד הממונה על נפה, לאחר שיקבל הודעה מספקת ולאחר שישולמו המסים הקבועים, יראה את אמות המדה במקום־שמירתן לכל מי שיגיש בקשה בכתב על כך.

הראית אמות המדה

7. (1) יכול הנציב העליון למנות את האנשים שימצאם ראויים לכך מפקחים על משקלות ומדות לשמש מפקחים על המשקלות והמדות עפ"י פקודה זו.

(2) כל שוטר ממדרגת אינספקטור ומעלה תהא לו סמכות של מפקח.

(3) פקיד-עירייה אפשר למנותו כמפקח באזור-עירייה.

(4) יכול מפקח לבדוק בכל עת מתאמת את כל המשקלות והמדות המטריים ומכונות-המשקל שאדם משתמש בהם לצורך מסחרו או המצויים באיזה בית לצרכי-מסחר, ויוכל להשוותם להעתקה של אמות המדה ויוכל לעקל או לעכב בידו כל משקל, מדה או מכונת-משקל שלפי דעתו השתמשו בהם בנגוד לאחת מהוראות הפקודה הזאת.

(5) לצורך בדיקה כזאת רשאי מפקח להכנס לכל מקום שמחזיקים בו, לפי סברתו, משקלות, מדות או מכונת משקל לצרכי-מסחר.

8. (1) מפקח יבדוק כל משקל ומדה מטריים העשויים במתכונתה של כרור דיוקם של משקלות ומדות אחת ההעתקות מאמות-המדה ואשר הובאו לפניו לצורך אמותם, וישוה אותם אל אותה העתקה של אמת המדה: אם ימצא שהמשקל או המדה הם משקלות-צדק ועדיין אינם מוטבעים ומסומנים, יטביעם בחותמת ויסמנם באפן הקבוע.

(2) המפקח ימסור לאדם שהראה לו את המשקלות, המדות או מכונת-המשקל, תעודת-צדק שתהא בת-תקף למשך שנה אחת מיום נתינתה ולא יותר.

(3) יש לשלם את המסים הקבועים בעד אימותם של משקלות והטבעת חותמת עליהם.

(4) אם המפקח הוא פקיד העירייה, משלמין את המסים לעירייה.

9. מיום תחלתה של פקודה זאת ישתמשו במשקלות ומדות מטריים הממשלה לא תשתמש אלא במשקלות ומדות מטריים וכר לצורך כל טרנסאקציות הנעשות ע"י מחלקה ממשלתית או ע"י כל עירייה או מועצה מקומית.

10. שטחה של כל קרקע שביחס אליה צריך לרשום בפנקסי הממשלה שמוסם של משקלות ומדות מטריים בטרנסאקציות קרקעיות או בפנקסי עירייה או מועצה מקומית כל זכות העברה או חוזה, יהא רשום בפנקסים הנ"ל לפי מדה-השטח המקובלת:

בתנאי ששום דבר האמור בזה לא יפגע בתקפם של כל זכות, העברה או חוזה בקשר עם קרקע שביום תחלת פקודה זו היתה מוגדרת שלא בדונמים הקבועים, או לפי כל מדת־שטח אחרת הקיימת עתה.

11. המשקלות והמדות שנהגו להשתמש בהם עד תחלת פקודה זו רואין אותם כשונים למשקלות ולמדות המטריים לפי הלוח שבתוספת הרצופה בזה.

השוואת משקלות ומדות מטריים לאלה הנהוגים עתה

12. אם ימצא הנציב העליון במועצה בנמן מן הזמנים כי רצוי לאסור את השמוש באיזה משקל או באיזו מדה שלא מן המשקלות והמדות המטריים, רשאי הוא להכריז בצו כי החל מיום שיפורש באותו צו, ובהתחשב עם היוצאים מן הכלל וההנחות שיקבע בצו בענין חובת השמוש בשטה המטרית, יהא השמוש במשקלות ומדות שאינם מטריים בלתי חוקי, ומשהוכרו הדבר בצו, יהא דינם של כל חוזה או מ"מ באיזו מלאכה או באיזה מסחר וכן כל העברת קרקע או דבר אחר הנעשים במשקל או במדה כאילו נעשו לפי המשקלות והמדות המטריים, שאם לא כן יהיו בטלים ומבוטלים.

סמכותו של הנציב העליון להטיל את השטה המטרית כשטה של חובה מס' 36 לש' 1933

13. (1) כל שאינו מראה או מסרב להראות לבקורת את כל המשקלות והמדות המטריים ואת מכונות המשקל שברשותו או המצויים בביתו, או המסרב להכניס את המפקח שבא לבדוק את המשקלות, המדות ומכונות המשקל הללו, או המפריע לו בכך או מונעו מכך בדרך אחרת יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס בסכום חמשה פונטים.

עברות

(2) כל המשתמש לצורך מכירה, חוזה או עסק במשקל־מרמה, במדת־מרמה או במכונת־משקל של מרמה או רשע, או מחזיקם לשמוש באיזה מסחר, יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס בסכום עשרים פונט, ואם עבר עברה שניה או עברה שלאחריה, יהא צפוי לקנס בסכום חמשים פונט.

(3) כל העושה בידועין או מוכר בידועין כל משקל מטרי כוזב או מדה מטריית כוזבת או מכונת משקל כוזבת או גורם בידועין לעשייתם או למכירתם של אלה — יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס בסכום חמשים פונט, ואם חזר ועבר עברה שניה או עברה נוספת, יהא צפוי למאסר ששה חדשים או לקנס בסכום מאה פונט.

(4) כל המזייף או מחקה כל חותמת או סימן המשמשים לסימון משקל או מדה או מכונת משקל עפ"י פקודה זו, או גורם או מסייע בידועין

ליופם או לחקוים, יאשם בעברה ויהא צפוי למאסר ששה חדשים או לקנס בסכום חמשים פונט.

(5) כל המוכר או מעביר ביודעין כל משקל, מדה או מכונת משקל הנושאים סימן או חותמת מזוייפים או מחוקים יאשם בעברה ויהא צפוי למאסר שלושה חדשים או לקנס בסכום עשרים פונט.

14. משקל, מדה או מכונת משקל שנמצאו ברשותו של אדם המנהל עסק או בבנינו של כל אדם המשמש לצרכי מסחר, הרי עד שלא יוכח ההיפך, רואין אותו אדם כאילו הוא מחזיק ברשותו אותו משקל או אותה מדה או מכונת משקל לצרכי שמוש בעסקו.

15. כל משקל או מדה או מכונת משקל מטריים שנמצא שהם משקלות ומרמה או רשע או שיש עליהם חותם או סימן מזויף או מחוקה יוחרמו, ומותר לו לכל מפקח לתפשם בכל עת שהיא.

16. כשיש למפקח טעם מספיק להאמין שנעשתה עברה על הפקודה הזאת באיזה משקל או באיזו מדה או מכונת-משקל מטריים, הרשות בידו לתפשם, ומשיצא אדם חייב בדינו בעברה בדברים אלה, מותר להחרימם.

17. יכול הנציב העליון במועצה להתקין תקנות למטרות דלקמן או תקנות מקצתן —

(א) קביעת המסים שישולמו בעד אימות, הטבעה או סימון של משקלות ומדות מטריים;

(ב) קביעת שיעורי הטעות שתהא מותרת בשעת האימות ומדת הטעות המותרת בשעת הבדיקה, אם בדרך כלל או לאיזה מסחר מיוחד;

(ג) בדרך כלל, תקנות לביצועה של פקודה זו.

תוספת

(סעיף 11)

משקלות ומדות הנוהגים בארץ ושווייהם במשקלות ובמדות מטריים ובריטיים.

מדות ארד ושטח.

- 1 דראע (אמה) = 24 קראטים.
 1 אמה או פיק = 67.75 ס"מ = 26.67 אינצשים (מדת אריג).
 1 אמה או פיק = 75.80 ס"מ = 29.84 אינצשים (מדות בנין וקרקע).
 1 דונם = 1600 פיק מרובע = 9.193 ארים = 1.099.5056 ירדים מרובעים.

משקלות.

- 1 רום (דרהם) = 3204.894 מיליגרם = 49.459 נרגירים.
 1 אוקה = 400 דרהם = 1281.957 נרמים = 2.827 ליבראות.
 1 רוטל = 12 אוקיות.
 1 קנטר = 100 רוטל.
 1 (ברום) 1 רוטל = 900 דרהם = 2.884 קילו = 6.360 ליבראות.
 1 קנטר = 225 אוקה = 288.450 קילו = 635.922 ליבראות.
 1 אוקיה = 75 דרהם = 240.637 נרם = 0.530 ליבראות.
 1 (בצפון) 1 רוטל = 800 דרהם = 2.564 קילו = 5.653 ליבראות.
 1 קנטר = 200 אוקה = 256.400 קילו = 565.259 ליבראות.
 1 אוקיה = 66.667 דירהם = 213.659 נרם = 0.471 ליבראות.

מדות-קבול.*

- 1 צאע (סאה) = 2 רובעיות = 9.00 ליטראות = 1.980 גלון.
 1 ג'רה (שמוזית) = 29.53 ליטראות = 52.00 פיינמים.
 1 (ברום) (חסה) 1 כלי = 22.464 קילוגרם = 49.518 ליבראות.
 1 (ברום) (שעורה) 1 כלי = 19.656 קילוגרם = 43.328 ליבראות.
 1 (מרוהשמו) 1 ג'רה = 16 אוקה = 20.511 קילוגרם = 45.227 ליבראות.

* אין החשבון אלא בכחינת השבון מצוע. שויים שונים נוהגים בתלקים שונים

בפלשתינה (א"י).